

**บทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
: ศึกษากรณีของหมู่บ้านจันทริก จังหวัดสระบุรี**

นางสาว กัทริน วิสูตรานุกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-893-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE ECONOMIC ROLES OF WOMEN AND CULTURE CHANGE
: A CASE STUDY OF BAN SUBPRIG, SARABURI PROVINCE**

Miss Patharin Wisutranukul

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Anthropology**

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

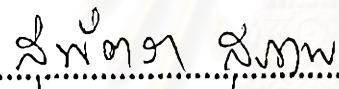
ISBN 974-332-893-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม: ศึกษา
กรณีของหมู่บ้านจันทริก จังหวัดสระบุรี
โดย นางสาว ภัทรีน วิสูตรานุกุล
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน

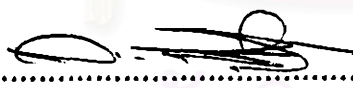
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติ ให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

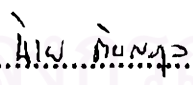

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กิระนันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุตติตรา สุภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินชะกุล)

กัทริน วิสูตรานุกุล : บทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม : ศึกษา
กรณีของหมู่บ้านซับพริก จังหวัดสระบุรี (THE ECONOMIC ROLES OF WOMEN AND
CULTURE CHANGE : A CASE STUDY OF BAN SUBPRIG, SARABURI PROVINCE)
อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. งามพิศ สัตย์สงวน, 240 หน้า. ISBN 974-332-893-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านซับพริก จังหวัดสระบุรี การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยตามทางมานุษยวิทยา คือ การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการใช้แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่องนี้มีสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. ผู้หญิงในชุมชนที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จะมีบทบาททางเศรษฐกิจมากกว่าผู้หญิงในชุมชนที่มีอายุน้อยกว่า
2. การรับนวัตกรรมทางวัฒนธรรมมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
3. การรับนวัตกรรมที่เป็นนวัตกรรมมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
4. การพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐบาลมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
5. การพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
6. การขาดแหล่งน้ำมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
7. การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน

จากผลการวิจัยพบว่า สนับสนุนสมมติฐานทั้งหมด และผลการวิจัยยังพบอีกว่า ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมา ยังไม่ครอบคลุมในการศึกษาถึงผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชนบ้านซับพริกทั้งหมด การศึกษาครั้งนี้จะกล่าวเฉพาะส่วนที่สำคัญและน่าสนใจโดยรวม

ตั้งคมวิทธานและมานุษยวิทยา

ภาควิชา.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติกร..... กัทริน วิสูตรานุกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY

KEY WORD:

: MAJOR

THE ECONOMIC ROLES OF WOMEN / CULTURE CHANGE / BAN SUBPRIG / SARABURI PROVINCE

PATHARIN WISUTRANUKUL : THE ECONOMIC ROLES OF WOMEN AND CULTURE CHANGE : A CASE STUDY OF BAN SUBPRIG, SARABURI PROVINCE.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NGAMPIT SATSANGUAN, Ph.D. 240 pp. ISBN 974-331-792-9.

The purpose of this research was to study the economic roles of women and culture change in Ban Subprig, Saraburi Province using anthropological fieldwork were, participant observation, key informant interviews and questionnaires.

The hypothesis of this research were as follow :

1. Women older than 40 years old have more economic role than the young.
2. Accepting material innovations effects community women economic roles.
3. Accepting non-material innovations effects community women economic roles.
4. Government development work effects community women economic roles.
5. Public enterprise development work effects community women economic roles.
6. Lack of water resources effects community women economic roles.
7. Changes of weather effects community women economic roles.

All the hypotheses were supportul by the study data. It was found that too many factors not included in this study also effected community women economic roles. The study concluded with interesting recommendations.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา.....มานุษยวิทยา
2542
ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....พัทธิห วิศตราชกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายท่าน โดยเริ่มต้นจาก รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และอดีตผู้อำนวยการวิจัยฝ่ายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยตลอดระยะเวลาที่ท่านได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย อีกทั้งท่านได้ให้กำลังใจและความมั่นใจในการทำวิทยานิพนธ์มาด้วยดี โดยตลอด ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ นอกจากนี้ท่านอาจารย์แล้ว ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อีก 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ อดีตหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เป็นประธานและคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ศัญญา ศัญญาวิวัฒน์ อดีตหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเทศ ดินณะกุล คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า ท่านทั้งสามได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าเป็นอย่างดีเช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ความสามารถให้แก่ผู้วิจัย อีกทั้ง เจ้าหน้าที่ เจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านชุมชนบ้านซับพริก หมู่ที่ 4 ตำบลมิตรภาพ อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดสระบุรีทุกคน ที่ได้ให้ความไว้วางใจ ให้ความเป็นกันเอง และสละเวลาในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้วิจัย รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุบบัณฑิตวิทยาลัยไว้ ณ ที่นี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และพี่น้องของผู้วิจัย ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านกำลังทรัพย์ กำลังกาย และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และที่ขาดไม่ได้อีกคนคือ ร้อยตำรวจเอกชัชพล สมแก้ว ผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลงด้วยดี

คุณประโยชน์อันใดทั้งหลายทั้งปวงที่จะเกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในมหามงคลวโรกาส กาญจนภิเษก ส่วนข้อบกพร่องและสิ่งผิดพลาดอันใดที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสาว กัทริน วิสุทรานุกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 กรอบแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องในการวิจัย	7
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัย	24
2.3 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	40
2.4 กรอบความคิดในการวิจัย	49
2.5 ตัวแปรในการวิจัย	49
2.6 สมมติฐานในการวิจัย	50
2.7 นิยามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	50
3 ระเบียบวิธีวิจัย	52
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	52
3.2 วิธีการเก็บข้อมูล	52
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	53
3.4 การวิเคราะห์ผลการวิจัย	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

4	ชุมชนที่ศึกษา : บ้านจันทริก	54
	4.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	54
	4.2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ	55
	4.3 โครงสร้างทางกายภาพ	61
	4.4 ประวัติความเป็นมา	62
	4.5 การคมนาคม	63
	4.6 ประชากร	65
	4.7 การศึกษา	67
	4.8 สาธารณสุข	69
	4.9 ครอบครัวและเครือญาติ	70
5	ระบบศาสนาและความเชื่อ	76
	5.1 ศาสนาพุทธ	76
	5.2 ความเชื่อ	79
	5.3 ประเพณีและพิธีกรรม	89
	5.3.1 ประเพณีในรอบปี	89
	5.3.2 ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต	99
6	บทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงบ้านจันทริก	107
	6.1 ประวัติและพัฒนาการของการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย	107
	6.2 ประวัติและพัฒนาการของการเลี้ยงโคนมในอำเภอมวกเหล็ก	110
	6.3 ลักษณะโดยทั่วไปของโคนม	111
	6.4 การเลือกซื้อโคนม	115
	6.5 ขั้นตอนการเลี้ยงโคนม	116
	6.6 การแบ่งแรงงานในการเลี้ยงโคนม	118
	6.7 แหล่งอาหารของโคนม	120
	6.8 ผลผลิตที่ได้จากโคนม	125
	6.9 การขนส่งน้ำนมดิบ	129
	6.10 ตลาดรองรับน้ำนมตลอดจนการแปรรูปน้ำนมดิบ	131
	6.11 กลุ่มสตรีแม่บ้าน	135

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

7	การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านซับพริก	139
	7.1 การเปลี่ยนจากอาชีพทำไร่สู่อาชีพการเลี้ยงโคนม	139
	7.2 การเปลี่ยนแปลงวิถีการผลิต	141
	7.3 การเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่	144
	7.4 การเปลี่ยนแปลงประเพณีพิธีกรรม	147
	7.5 แนวโน้มของอาชีพทำไร่	148
	7.6 อนาคตของการเลี้ยงโคนม	149
8	ผลการวิจัยและการพิสูจน์สมมติฐาน	152
	8.1 การพิสูจน์สมมติฐาน	152
	8.2 สรุปผลการวิจัยบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิง	169
	8.3 สรุปผลการวิจัยการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม	172
9	สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	177
	9.1 สรุปผลการวิจัย	178
	9.2 ปัญหาในการวิจัย	183
	9.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	186
	รายการอ้างอิง	189
	ภาคผนวก	196
	ประวัติผู้วิจัย	240

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงปริมาณการผลิตน้ำมันดิบและความต้องการบริโภคนมพร้อมดื่ม	5
2. แสดงสัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมในประเทศ สาขาเกษตร	38
3. แสดงจำนวนประชากรของหมู่บ้านซับพริก หมู่ที่ 4 ตำบลมิตรภาพ อำเภอ มวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี	66
4. ตัวอย่างแสดงสูตรอาหารชั้นสำหรับลูกโค	122
5. ตัวอย่างแสดงสูตรอาหารชั้นสำหรับโคหลังหย่านจนถึงผสมพันธุ์ได้	122
6. ตัวอย่างแสดงสูตรอาหารชั้นสำหรับโคนม	123
7. แสดงมูลค่าราคาเพิ่มคุณภาพน้ำมันดิบ และมูลค่าราคาเพิ่มตามสภาพสถานที่ ประจำวงวนวันที่ 1-10 พฤษภาคม พ.ศ. 2542	127
8. แสดงส่วนประกอบของน้ำมันคนเทียบกับน้ำมันโค	133
9. ตัวอย่างแสดงเงินปันผลประจำปี 2541 ของสมาชิกสหกรณ์โคนมมวกเหล็ก	142
10. แสดงการประกอบอาชีพของชาวบ้านซับพริก หมู่ที่ 4	145
11. แสดงการทำงานของชาวบ้านซับพริกในหนึ่งวัน	146
12. แสดงช่วงอายุของผู้หญิงกับการมีบทบาทในการเลี้ยงโคนม	153
13. แสดงช่วงอายุของผู้หญิงกับการมีบทบาทในการเลี้ยงโคนม (จำแนกตามเปอร์เซ็นต์)	154
14. แสดงผลการพิสูจน์สมมติฐาน	178
15. แสดงอัตราการผลิตก้นนมที่เก็บอยู่ และปริมาณโคคว่ำที่อนุญาตให้นำเข้า ตามพันธกรณีแกดส์	182

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แผนที่ประเทศไทยแสดงที่ตั้งจังหวัดสระบุรี	56
2. แผนที่จังหวัดสระบุรีแสดงที่ตั้งอำเภอและตำบลต่าง ๆ	57
3. แผนที่แสดงลักษณะทางกายภาพของตำบลมิตรภาพ	58
4. แผนที่แสดงลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านซับพริก หมู่ที่ 4	59
5. แสดงโคอะแกรมเครือญาติและการแต่งงานของตระกูลไปนอก	73
6. แสดงโคอะแกรมเครือญาติและการแต่งงานของตระกูลจันทาบุตร	74
7. แผนผังแสดงการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพ	197
8. แสดงจุดจจรด บ.ข.ส. อำเภอมวกเหล็ก	198
9. แสดงลักษณะร้านสหกรณ์ อ.ส.ค. จำกัด	198
10. แสดงลักษณะสหกรณ์โคนมมวกเหล็ก จำกัด	199
11. แสดงลักษณะศูนย์รับน้ำนมของสหกรณ์โคนมมวกเหล็ก	199
12. แสดงป้ายหมู่บ้านซับพริก ที่เป็นจุดเริ่มต้นเข้าอาณาเขตของหมู่บ้าน.....	200
13. แสดงแหล่งผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน	200
14. แสดงลักษณะคลองซับพริก	201
15. แสดงลักษณะคลองวัดซับพริก	201
16. แสดงคูโทรศัพท์สาธารณะหมู่บ้าน	202
17. แสดงศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน	202
18. แสดงโรงเรียนบ้านซับพริก	203
19. แสดงวัดประชานิธิหรือวัดซับพริก	203
20. แสดงลักษณะบ้านแบบยกใต้ถุนสูง	204
21. แสดงลักษณะบ้านแบบยกใต้ถุนสูงและปลูกดอกไม้รอบบ้าน	204
22. แสดงลักษณะใต้ถุนบ้าน	205
23. แสดงลักษณะบ้านไม้ชั้นเดียว	205
24. แสดงลักษณะภายในบ้าน	206
25. แสดงลักษณะร้านค้าภายในหมู่บ้าน	206
26. แสดงลักษณะศาลเจ้าพ่อบุญถือ แบบที่ 1	207
27. แสดงลักษณะศาลเจ้าพ่อบุญถือ แบบที่ 2	207

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่

28.	แสดงลักษณะศาลเจ้าพ่อบุญถือ แบบที่ 3	208
29.	แสดงลักษณะศาลคาชาช แบบที่ 1	208
30.	แสดงลักษณะศาลคาชาช แบบที่ 2 ติดกับศาลพระภูมิ แบบที่ 1	209
31.	แสดงลักษณะศาลพระภูมิ แบบที่ 2	209
32.	ชาวบ้านสรงน้ำพระพุทธรูปและพระสงฆ์ในวันสงกรานต์	210
33.	ชาวบ้านร่วมกันรดน้ำขอพรแก่ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน	210
34.	ชาวบ้านร่วมกันสนุกสนานในวันสงกรานต์	211
35.	บรรดานักกีฬาเตรียมพร้อมแข่งขันกีฬาประจำปีในวันสงกรานต์	211
36.	ชาวบ้านแข่งขันวิ่งกระสอบ	212
37.	ชาวบ้านแข่งขันฟุตบอล	212
38.	อิริยาบถของคนเชียร์กีฬา	213
39.	ผู้ใหญ่บ้านมอบรางวัลเป็นเงินสดแก่ผู้ชนะเลิศกีฬาวิ่งกระสอบ	213
40.	ผู้ใหญ่บ้านมอบฟุตบอลให้กับนักกีฬาทุกทีม	214
41.	ปลัดอบต. มอบถ้วยรางวัลแก่ตัวแทนทีมที่ชนะเลิศการแข่งขันฟุตบอล	214
42.	ทีมที่ชนะเลิศการแข่งขันฟุตบอล	215
43.	บรรดาคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมสังสรรค์ในช่วงเย็น	215
44.	ญาติพี่น้องร่วมกันเช่นไหว้สิบบรรพบุรุษในวันสงกรานต์	216
45.	แสดงจำนวนเครื่องบวช	217
46.	เจ้าอาวาสตัดผมชายหนุ่มบ้านจับพริกเพื่อออกบวช	217
47.	หลวงพ่อด้วงเจ้าอาวาสวัดประชาวิจิตรกับพระบวชใหม่	218
48.	แสดงขบวนแห่ناقรอบโบสถ์	218
49.	นิมนต์พระมาเฒ่าบ้านในวันขึ้นบ้านใหม่	219
50.	ผู้ใหญ่ในชุมชนบ้านจับพริกมาทำบุญในวันพระที่วัดประชาวิจิตร	219
51.	ผู้ใหญ่บ้านจับพริกช่วยกันจัดแต่งต้นผ้าป่าในงานผ้าป่าสามัคคีวัดประชาวิจิตร	220
52.	งานแต่งงานของชาวบ้านภายในหมู่บ้านจับพริก	220
53.	แสดงกิจกรรมที่ทางโรงเรียนบ้านจับพริกได้จัดให้นักเรียนได้แสดงความ เคารพรักต่อแม่ของตน	221
54.	ชาวบ้านจับพริกร่วมกันบริจาคโลหิตในวันแม่	221

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่

55.	ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีมาร่วมโครงการปลูกต้นไม้เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวันพ่อ	222
56.	ผู้ใหญ่บ้านและนักเรียนโรงเรียนบ้านซับพริกให้การต้อนรับผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี	222
57.	โคนมที่ได้รางวัลที่ 1 ในวันเกิดฟาร์ม อำเภอมากเหล็ก	223
58.	กลุ่มสตรีแม่บ้านชุมชนบ้านซับพริกรับใบรับรองความรู้วิชาคัดผมเสริมสวย	223
59.	กลุ่มสตรีแม่บ้าน ไปดูงานทำผลไม้จากปูนปลาสเตอร์	224
60.	กลุ่มสตรีแม่บ้าน ไปดูงานทำดอกไม้ประดิษฐ์	224
61.	แสดงลักษณะโคพันธุ์บราวน์สวิส	225
62.	แสดงลักษณะโคพันธุ์เรดซินดี้	225
63.	แสดงลักษณะโคพันธุ์โฮกส์ไคน์ ฟรีเซียน	226
64.	แม่โคพันธุ์เรดเคนเพิงคลอดลูกโคเสร็จ	226
65.	ถูกโคถูกแยกนำมาเลี้ยงรวมกัน	227
66.	โคนมอยู่รวมกันในคอกรวมหรือคอกนอก	227
67.	มุดโคแห้งถูกนำมาคอกรวมกัน	228
68.	แสดงลักษณะของรดักมุดโค	228
69.	แสดงลักษณะแปลงหญ้าชน แบบที่ 1	229
70.	แสดงลักษณะแปลงหญ้าชน แบบที่ 2	229
71.	แสดงลักษณะอาหารหยาบอีกชนิดหนึ่ง คือ ฟางข้าว	230
72.	แสดงลักษณะอาหารชั้นที่ผสมแล้ว	230
73.	แสดงลักษณะรางใส่อาหารหยาบ	231
74.	แสดงลักษณะที่พักน้ำ	231
75.	แสดงลักษณะถังอูมิเนียมใส่น้ำนมคิบขนาด 40 ลิตร และ 50 ลิตร	232
76.	ชาวบ้านเตรียมอาหารชั้นแล้วเรียกโคมาเข้าคอกรีดเพื่อรีดนม	233
77.	ชายป้อนอาบน้ำแม่โคก่อนรีดนม	233
78.	แสดงการรีดนมด้วยมือ	234
79.	แสดงการรีดนมด้วยเครื่อง	234

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่

80.	นางสาวรุ่งภาวดีชัยบ้านอยู่ไกลจึงต้องเข็นน้ำมันคิบมาตั้งบริเวณที่รถรับส่งนม วิ่งผ่าน	235
81.	แสดงลักษณะการขนส่งน้ำมันคิบ	235
82.	ขณะสัมภาษณ์ชายสังเวียนครอบครัวเดียวที่ประกอบอาชีพทำไร่	236
83.	แสดงลักษณะไร่ข้าวโพดที่ถูกตัดไปแล้วบางส่วน	236
84.	แสดงบริษัทปูนซีเมนต์ ที พี ไอ ที่หมู่บ้านในหมู่บ้านมาท่า	237
85.	แสดงบริษัท ที พี ไอ โพลิน จำกัด ที่หมู่บ้านในหมู่บ้านมาท่า	237
86.	แสดงบิมน้ำมัน ที พี ไอ ที่หมู่บ้านในหมู่บ้านมาท่า	238
87.	แม่เจดิมผู้อาวุโสที่ชาวบ้านให้ความเคารพและเป็นผู้นำข่าวสำคัญ	238
88.	แสดงแผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรี	239

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย